

concilio scriptum est, eiusque rescriptum ad uniuersos totius orbis episcopos missum, & quod
 posteriori concilio plenario totius Africae contra ipsum errorem breuiter constituimus, &
 supramemoratum librum meum, quem modo ad uos scripsi: haec omnia & in praesenti le-
 gemus cum ipsis, & per eos misimus uobis. Legimus eis etiam librum beatissimi martyris
 Cypriani de oratione dominica, & ostendimus quemadmodum docuerit omnia quae ad
 mores nostros pertinet, quibus recte uiuimus, a patre nostro qui in caelis est, esse posceda-
 ne de libero praesumentes arbitrio, a diuina gratia decidamus. Vbi etiam demonstrauimus
 quomodo admonuerit idem gloriosissimus martyr, etiam pro inimicis nostris, qui nondum
 in Christum crediderunt, nos ut credant orare debere, Quod utique inaniter fieret, nisi eccle-
 sia crederet etiam malas atque infideles hominum uoluntates, per dei gratiam in bonum posse
 conuerti. Sed hunc librum sancti Cypriani, quia dixerunt etiam illic apud uos esse, non mi-
 simus. Meam quoque epistolam ad Sixtum Romanae ecclesiae presbyterum datam, quam se-
 cum ad nos attulerunt, legimus cum eis, & ostendimus aduersus eos esse conscriptam, qui di-
 cunt gratiam dei secundum merita nostra dari, hoc est aduersus eosdem Pelagianos. Quan-
 tum ergo potuimus, egimus cum istis & uestris & nostris fratribus, ut in fide sana catholica
 perseverent. Quae neque liberum arbitrium negat, siue in uitam malam siue in bonam, neque tantum
 ei tribuit, ut sine gratia dei ualeat aliquid, siue ut ex malo conuertatur in bonum, siue ut in bo-
 no perseveranter proficiat, siue ut ad bonum sempiternum perueniat, ubi iam non timeat ne defi-
 ciat. Vos quoque charissimi etiam in hac epistola exhortor, quod nos omnes exhortatur apostolus
 Rom. 12 Non plus sapere quam oportet sapere, sed sapere ad temperantiam, sicut unicuique deus partitus
 est mensuram fidei. Attendite quid per Salomonem moneat spiritus sanctus: Rectos cursus in-
 quit fac pedibus tuis, & uias tuas dirige, ne declines in dexteram, neque in sinistram, auerte autem
 pedem tuum a uia mala. Vias enim quae a dextris sunt nouit dominus, peruersae uero sunt quae a
 sinistris sunt. Ipse autem rectos faciet cursus tuos, itinera autem tua in pace producet. In his uerbis
 sanctae scripturae considerate fratres, quia si non esset liberum arbitrium, non diceretur: Re-
 ctos cursus fac pedibus tuis, & uias tuas dirige, ne declines in dexteram, neque in sinistram. Et tamen
 sine dei gratia si posset hoc fieri, non postea diceretur: Ipse autem rectos faciet cursus tuos, & iti-
 nera tua in pace producet. Nolite ergo declinare neque in dexteram neque in sinistram, quibus lau-
 dentur uiae quae a dextris sunt, & uituperentur quae sunt a sinistris. Hoc est enim propter quod
 addidit: Auerte autem pedem tuum a uia mala, hoc est a sinistra: Quod manifestat in sequentibus
 dicens: Vias, n. quae a dextris sunt nouit dominus, peruersae uero sunt quae a sinistris sunt. Eas utique
 uias ambulare debemus quas nouit dominus, de quibus in psalmo legitur: Nouit dominus uiam ius-
 torum, & uia impiorum peribit. Hanc, n. non nouit dominus, quia sinistra est. Sicut dicitur est
 etiam illis ad sinistram constitutis: Non noui uos. Quid est autem quod ille non nouit, qui utique
 nouit omnia, siue bona hominum siue mala? Sed quid est: Non uos noui, nisi tales uos ego non
 feci? Quae admodum illud quod dictum est de ipso domino Iesu Christo, quia non nouerat pec-
 catum, quid est, nisi quia non fecerat? Ac per hoc quod dictum est: Vias quae a dextris sunt
 nouit dominus, quomodo intelligendum est, nisi quia ipse fecit uias dexterarum, id est uias iustorum,
 quae sunt utique opera bona, quae praeparauit deus (sicut dicit apostolus) ut in illis ambulemus.
 Vias autem sinistras peruersas, id est uias impiorum, non utique nouit, quia non eas ipse fecit in
 homine, sed homo sibi. Propter quod dicit: Odiui autem ego peruersas uias malorum, ipsae sunt
 a sinistris. Sed respondetur nobis. Cur ergo dixit: Ne declines in dexteram neque in sinistram, cum
 potius dicere debuisset uideatur: Tene dexteram, & ne declines in sinistram? Si bonae sunt uiae
 quae a dextris sunt, cur putamus, nisi quia ita uiae sunt bonae quae a dextris sunt, ut in dexte-
 ram tamen declinare non sit bonum? Declinare quippe ille est intelligendus in dexteram,
 qui bona ipsa opera quae ad uias dexterarum pertinent, sibi uult assignare non deo. Et ideo cum
 dixisset: Vias enim quae a dextris sunt nouit dominus, peruersae autem sunt quae a sinistris
 sunt, tanquam diceretur ei: Quomodo ergo non uis ut declinemus ad dexteram, secutus adiun-
 xit: Ipse autem rectos faciet cursus tuos, itinera autem tua in pace producet. Sic ergo intellige,
 quod

Li. de gratia
 & libero ar-
 bitrio, ca. 29.

Rom. 12

Prover. 4

Psalm. 1